

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ
ЖӨРИ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАРЫ**

УТЫЗ ТУГЫЗЫНЧЫ УТЫРЫШ ӨЧЕНЧЕ ЧАКЫРЫЛЫШ

01 апрель 2019 ел

№138

Иске Жөри авылы

**Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жөри авыл жирлеге жирле
үзидарә органнарының муниципаль норматив-хокукый актларының үзгәрешләренә
мониторинг үткәрү Нигезләмәсен раслау
турында**

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жөри авыл жирлеге жирле
үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән муниципаль норматив-хокукый
актларның үзгәрешләренә мониторинг үткәрү буенча Татарстан Республикасы Теләч
муниципаль районы Иске Жөри авыл жирлеге жирле үзидарә органнары эш
камилләштерү максатыннан, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иск
Жөри авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жөри авыл жирлеге
жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив-хокукый актларының
үзгәрешләренә мониторинг үткәрү Нигезләмәсен расларга.

2. Башкарма комитет секретаре Хайруллина Райлә Фоат кызы Татарстан
Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жөри авыл жирлеге башкарма комитет
тарафыннан күрсәтелгән Нигезләмәнең үтәлеше өчен җаваплы зат итеп билгеләргә һәм
аңа әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә, җаваплы
билгеләнгән затның вазыйфаи күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жөри
авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга.

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Иске Жөри авыл жирлеге **Башлыгы**

Р.Р.Мараков

Нигезләмә

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жәри авыл жирлеге жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив-хокукый актларына үзгәрешләргә мониторинг үткәрү турында

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Иске Жәри авыл жирлеге жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив-хокукый актларына үзгәрешләргә мониторинг (алга таба-мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары жирле үзидарә органнары тарафыннан, үз вәкаләтләре чикләрендә, муниципаль актларны кабул итүне (бастыруны), үзгәртүне яки көчен югалткан дип табуны (юкка чыгаруны тәмин итү өчен мәгълүматлар жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенч системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлек алып баруны күздә тоту).

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Мониторинг үткәргәндә жирле үзидарә органнары Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлегенә һәм жирле үзидарәненә башка органнары белә үзара ярдәмләшеп эшли.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы кешелә билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары:

муниципаль актларны федераль һәм республика законнары белән тәңгәлләштер максатыннан, муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү яки көчен югалткан дип тан кирәклеген ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләренә, каршылыкларны, кимчелекләрне, хокукы көйләүдә кабатлауны бетерү;

жирле үзидарә органнарының норматив-хокукый базасын системага салун тәмин итү;

муниципаль актларда ришвәтчелек факторларын ачыклау;

кирәге калмаган (актуальлеген югалткан) яки практикада кулланылмый торга муниципаль актларны яки аларның аерым положениеләрен (нормаларын) ачыклау;

хокуклар куллануның нәтижәләлеген арттыру;

муниципаль актларны тормышка ашыруның нәтижәләлеген киметүче факторлар ачыклау;

жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләренә муниципаль актларны үтәү контроль булдыруга булышлык итү;

нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләр.

6. Мониторинг федераль конституцион законнардагы, федераль законнардагы Россия Федерациясенң закон актларындагы, Россия Федерациясе Президентъ указларындагы, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларындагы, башкарма хакимиятнең федераль органнары норматив-хокукый актларындагы, федераль дәрәжәдәге башка норматив-хокукый актлардагы; Татарстан Республикасы законнарындагы һәм башка норматив-хокукый актларындагы; Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районъ Иске Жәри авыл жирлегә Уставындагы, муниципаль актлардагы үзгәрешләрне жыоны гомумиләштерүне, анализлау һәм бәяләүне үз эченә ала.

7. Мониторинг үткәрү өчен нигез булып:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый көйләүнең аерым сферасында муниципаль актларны куллануга анализ ясау;

прокуратура органнары мәгълүматлары;

муниципаль актлардагы житешсезлекләр яки аларны камилләштерү кирәклеген турында массакүләм чаралар мәгълүматлары;

гражданнарның, юридик затларның, шул исәптән иҗтимагый, фәнни, хокук саклаучы һәм башка оешмаларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дәүләт хакимият органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкаләтле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәҗәгатьләре:

шул исәптән Татарстан Республикасының муниципаль норматив-хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы үткәргән хокукый экспертиза нәтиҗәләре;

муниципаль актларның коррупциягә каршы торучанлыгына экспертиза (аны үткәрүгә вәкаләтле затлар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эзерләнгән) нәтиҗәләре;

жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелүче конференцияләр, семинарлар, халык тыңлаулары, жәмәгәтчелек тикшерүләре һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары үз компетенциясендәге мәсьәләләр буенча мониторингны әлегә Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән җаваплы затлар белән берлектә үткәрә.

Мониторинг үткәрү максатыннан эшче төркемнәр оешырга, киңәшмәләштерү консультацияләр үткәрелергә, тиешле мәгълүматлар соратып алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, эшнең башка формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг түбәндәге анализ үткәрү юлы белән башкарыла:

әлегә Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актларга;

федераль, республика һәм муниципаль норматив-хокукый актларга ризасызлык белдерү турындагы эшләр буенча суд актларына (суд практикасына), прокурор җавап актларына.

10. Жирле үзидарэ органнарының норматив базасына мониторинг, анализ үткөр шулай ук мониторинг нәтижеләре буенча башкарылган нормативлар билгеләү эш нәтижеләрен теркәү максатыннан, муниципаль берәмлекнең вәкаләтле орган тарафыннан жирле үзидарэ органнарында муниципаль норматив-хокукый актлар реестрын оештыру һәм алып бару тәртибе турындагы карары нигезендә муниципаль норматив-хокукый актлар реестры кулланыла

11. Мониторинг үткөрү процессын оптимальләштерү максатыннан мәгълүм системасының башка сервислары кулланылырга мөмкин.

12. Муниципаль хокукый актларның кабул ителүен (бастырылуын), үзгәрүе тәмин итәр яки көчен югалткан дип (юкка чыгарылуын) тану өчен мониторинг үткәргәндә, Нигезләмәнең 9 пункттында күрсәтелгән анализ белән беррәттән, муниципаль актларның практикада кулланышына түбәндәге критерийлар буенча бәя бирелә:

Кешенең, гражданның гарантияләнгән хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау;

муниципаль актлар кабул итү (бастыру) кирәклеген билгеләүче зуррак юридик көчкә ия норматив-хокукый актларның булуы;

муниципаль актлар бастырганда, жирле үзидарэ органының үз компетенция чикләрен саклавы;

муниципаль актта коррупциоген факторларның булуы;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый көйләүнең тулылыгы;

хокук нормалары коллизиясе;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль акты кулланганда, аның положениеләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый акты кулланганда законсыз яки нигезсез карарлар, гамәлләр (чара күрмәү);

норматив-хокукый актларны куллану практикасы булуы;

норматив-хокукый актларны куллануның бертөрле практикасы булмавы;

муниципаль акты аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булуы (аларның саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль актлар белән көйләнгән мөнәсәбәтләр белән бәйле рәвештә гариза бирүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (кире кагу) турында законлы көченә кергән суд актларының (аларның саны), һәм аларны кабул итүгә нигез булуы.

13. Федераль һәм республика законнарына мониторинг нәтижәсендә муниципаль актларда үзгәрешләргә сәбәпче булырдай үзгәрешләр ачылган очракта, жирле үзидарэ органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгөрешләр кертү турында, муниципаль актның көчен югалтуы, яна муниципаль акт кабул итү турында муниципаль актларның тиешле проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актларга яраклаштыру юнәлешендә башка чаралар күрелә.

14. Федераль һәм республика законнары актларына муниципаль актларга үзгөрешләр кертү кирәклеген китереп чыгаручы үзгөрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика акты бастырылганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткөрү өчен нигез булып гражданнарның, юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дөүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкаләтле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматлары, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында»гы Федераль закон белән билгеләнгән срокта каралучы прокурор җавабы актларыннан тыш, мөрәжәгать кәргәннән соң мониторинг 30 көн эчендә үткәрелә. Мониторинг үткөрүнең нәтижәсе турында мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

Ерак киләчәктә көченә керәчәк федераль һәм республика законнары актларында үзгөрешләр ачыкланганда, жирле үзидарә органнарының нормативлар эшләү планнарына тиешле корректировкалар кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль актны кабул итү, әлеге Нигезләмәнең 14 пункттындагы өченче абзацта күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яки) республика законнары актын үзгәртүдән соң, ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткөрүгә җаваплы затлар мониторинг нәтижәләре турында ай саен, отчет аеннан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисап тоталар.

16. 1. Мониторинг нәтижәләре турында хисапта (мәгълүматларда) күрсәтелергә тиеш:

мониторинг үткөрү объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрүне башкаручылар турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрү вакыты турында мәгълүмат;

хокукый көйләү предметына кыскача характеристика, мониторинг үткөрү өчен нигезләр.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисапта (мәгълүматларда) булырга мөмкин:

ачыкланган хокукый көйләү проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) муниципаль актларның яңалары кабул итү, юкка чыгару кирәклеген турында тәкъдимнәр;

мониторинг нәтижеләренә нигезләнган, хокукый мөнәсәбәтләрнең тиеш. сферасында хокукый көйләүне камилләштерүгә юнәлтелгән башка тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча яңадан кабул ителгән муниципаль актлар законнар билгеләгән тәртиптә һәм срокта, Татарстан Республикасының муниципаль норматив-хокукый актлары регистрына кертү өчен жиберелә.

Мониторинг нәтижеләре буенча, әлеге регистрга кертү өчен, анда булмаган ачыкланган муниципаль актлар жиберелә.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча нормативлар эшләүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнергә мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткәрү һәм хокук эшчәнлегенә өчен жаваплы затлар мониторинг оештыру, шулай ук муниципаль актларны хокукый көйләүнең жирле үзидарә органнары карамагындагы тиешле сферасында федераль һәм республика законнары белән вакытында тәңгәлләштерү өчен персонал (шул исәптән дисциплинар) жаваплылык тоту.

20. Мониторинг нәтижеләре буенча негатив нәтижеләргә китергән, шул исәптән гражданның, юридик затларга, жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян салган гамәлләр (чар күрмәү) өчен, законнар буенча жирле үзидарә органнары җитәкчеләре жавап тоту.